

N:o 72 3/1991

JULKAISJA:
Suomen sarjakuvaseura r.y.
Postiosoite:
PL 927
00101 Helsinki
Puhelin: 90-796 143
Postisiirotit: 351647

Sarjainfo ilmestyy neljä kertaa vuodessa
ISSN 0356-4967

Päino: Cityoffset, Tampere 1991
Ladonta: Jaakko Hyytiä

Päätoimittaja:
Harto Hänninen
Lumikintie 4 D 272
00820 Helsinki

Graafikot:
Pentti Nuortimo ja
Pentti Otsamo
Kolmas linja 31
00530 Helsinki
Puhelin: 90-753 5455

Kaikki Sarjainfossa julkaistavaksi tarkoitettu materiaali on lähetettävä päätoimittajan osoitteeseen.

Tilaukset, osoitteenmuutokset yms. on lähetettävä sarjakuvaseuran postilokeroon tai ilmoitettava seuran puhelinvastaja.

Suomen sarjakuvaseuran jäseneksi on helppo liittyä maksamalla jäsenmaksu seuran postisiirottille. Muista merkitä nimenne, ikänne ja osoitteenne tilillepanokorttiin.

Edelläoleva koskee VAIN uusia jäseniä. Vanhat jäsenet maksavat jäsenmaksunsa alkuvuoden Sarjainfon välissä olevalla Postiparkin tilillepanokortilla.

JÄSENMAKSUT:
yli 18-vuotiaat 75:--
alle 18-vuotiaat 55:--
Jäsenmaksu sisältää Sarjainfon tilausmaksun ja Kieku-tiedotteet.

Suomen sarjakuvaseuran arkisto on auki kaikille sarjakuvista kiinnostuneille. Sen osoite on Mäkelänkatu 78 - 82 (kellanterros, sisäänkäynti pihan puolelta).
Arkisto on auki tiistaisin ja keskiviikkoisin kello 18.00 - 21.00, puhelin 90-796 143.

Sarjainfon kirjoittajat vastaavat itse esittämistään mielipiteistä, jotka eivät välttämättä edusta Suomen sarjakuvaseuran tai toimituksen kantaa.

ILMOITUSHINNAT:
Kokosivu 1 300:--
Puolisivu 700:--
Neljännes sivua 400:--
Köyhät ja harrastelijat eivät maksa mitään.

20 VUOTTA AIVAN SUOTTA?

HARTO HÄNNINEN

**Marraskuun 23. 1971. Inno-
kas pioneerijoukko kokoon-
tui Amos Andersonin taide-
museossa. Suomen kulttuu-
rielämä pidättää henkeään.
Mullistavien tapahtumien
sarja alkaa: syntyy järjestö
nimeltä Suomen sarjakuva-
seura. Puolen vuoden sisällä
perään saadaan vielä pakol-
liset kirjaimet "ry".
Sarjakuvaseura, rekisteröity
yhdistys, perustettiin edistä-
mään sarjakuvien tuntemus-
ta ja käyttöä. Vaan kuinka
sitten kävikään...**

Sarjakuva-alan vapaamuotoisia yhdis-
tyksiä oli alkanut putkahdella Euroo-
passa jo 60-luvulla. Suomessa moi-
nen ei ollut mahdollista, kun ei ollut oikein
sarjakuviakaan. Alan aktivistit ja puuha-
miehet olivat kuitenkin ajan hermolla; *Asteri-
xit*, *Tintit*, *Ruudut* ja *Non Stopit* räväyttivät
kertahetillä maamme sarjakuvatuntemuk-
sen toiselle tasolle. Ja siihen saumaan iski
uunituore sarjakuvaseura. Iski ja juuttui.

Vaikka kuinka yritettiin olla kansallista ja
internationaalista, ei ranskalais-belgialaisen
nuortensarjakuvan rinnalle löydetty muuta
arvolle sopivaa kuin *Carl Barks*, sillä raja
roskan ja hyväksyttävän välillä oli jyrkkä.
Kunnon sarjakuvaseuralainen taisteli *Yoko
Tsunon* rinnalla *Teräsmiehen poikaa* vas-
taan.

Perustavassa kokouksessa esitetyn per-
ustamisasiakirjan allekirjoitti 41 henkilöä,
vaikka paikalla oli useampiakin harrastajia.

Kriittisen valmisteluvaiheen yli seuraa hyy-
säsi väliaikaishallitus, jonka muodostivat *Os-
mo Jokinen*, *Kersti Juva*, *Heikki Kauko-
ranta*, *Jyrki Laelma*, *Jukka Rislakki* ja
Velkko "Joonas" Savolainen. Kun seura
rekisteröitiin keväällä -72, jäivät hallitukseen
Juva, *Laelma* ja *Rislakki*; uusina vallan kah-
vaan tarttuivat *Veli-Pekka Alare*, *Markku
Haapio* ja *Juhani Härmä*. Puheenjohtajana
ensimmäiset vuodet toimi *Rislakki*, joka teki
vuonna -73 tilaa *Ilpo Hakasalolle*.

Alkuvuosina sarjakuvaseura tunsu vetoa
kaikeeseen populaarikulttuuriin, säilyttäen kui-
tenkin terveen asenteen: Korak paha, kuu-
balainen vaihtoehdotlehti äärimmäisen kiin-
nostava. Kaikkea kansaa palveleva toiminta
ja julkinen profiili alkoi piirtyä jo ennen seu-
ran yksivuotiskakkoa; kesällä 1972 seura
järjesti *Elannon* ja *Fennada*-fiimin tuella
Puupääpäivät. Samassa yhteydessä päätet-
tiin jakaa Puupäähattu, sarjakuvaseuran tun-
nustus-palkinto, ei suinkaan sarjakuvataiteil-
jalle, kuten nykyisin on tapana, vaan silloi-
selle kulttuuriministerille, **Pentti Holapalle**.
Holappa kuitenkin liivahti seuran ulottumatto-
miin juuri kriittisellä hetkellä, joten Puupää-
hattuja tehtiin telineellinen ja hatutettiin kaik-
ki elävät Puupääpersoonat: hahmon luoja
Ola Fogelbergin tytär ja seuraaja **Toto Kai-
la**, monien elokuvaversioiden ohjaaja **Ar-
mand Lohikoski** ja nimoroolin esittäjä **Esa
Pakarinen**.

Puupääpäivät, tuo nykyisten festivaalien
alkumuoto, oli jättimenestys. Paikalla kävi
kahtena päivänä yhteensä yli 3000 ihmistä,
joten sarjakuvaseura oli selvästi oikeilla jäljil-
lä.

Samana syksynä energinen seura teki uu-

den tempauksen; Kriittisen korkeakoulun
kanssa yhteistyössä järjestettiin Populaari-
kulttuuripäivät. Nekin keräsivät yleisöä salin
täydeltä. Ohjelma käsitteli viihdettä ja mas-
sakulttuuria monipuolisesti; iskelmiä, kioski-
kirjallisuutta, tv-sarjoja yms. ja sarjakuvia.
Juuri tähän suuntaan – yleiseksi populaari-
kulttuurijärjestöksi – sarjakuvaseuraa koetel-
tiin aluksi laajentaa.

Maaliskuussa 1973 toiset Puupääpäivät,
tällä kertaa Turussa, Sarjakuvaseuralia näyt-
ti menevän hyvin; Sarjainfokin muuttui mo-
nistenipusta lehdeksi. Yli solidaarisen 70-lu-
vun seura leijui kevyesti ja kivuttomasti; kou-
lutusta siellä, näyttelyjä täällä, julkisuutta
Puupäähatuista ja jäsenmäärän tasaista
kasvua.

70-luvun lopulla alkoi tuulla; punk viritteli
uudenaista suhdetta populaarikulttuuriin ja
korkeakulttuurin välille, ihmiset alkoivat in-
nostua ja toimia. Sarjakuvaseura reagoi jär-
jestämällä Piirtäjäpäivät 1979; harjoittelua
tulevia festivaaleja varten. Nuoris löysi kui-
tenkin terapeuttisia vaihtoehtoja sarjakuva-
seuralle. Omakustanteiden ja pienlehtien tul-
va innosti myös sarjakuvan harrastajia; syn-
tyi paikallisia sarjakuvaseuroja ja suomalai-
sia sarjakuvalehtiä. Suomen sarjakuvaseura
alkoi ensi kerran jäädä kehityksen jalkoihin.

Vuonna 1981 10 vuotta tuli täyteen ja eu-
foria oli suuri. Piirtäjäpäiville kutsuttiin kovia
nimiä: **Jean-Claude Mézières** ja **Morris**.
Sarjainfon päätoimittaja **Juhani Tolvanen**
asetti seuraavan vuoden tavoitteeksi tuhan-
nen jäsenen haamurajan rikkomisen. Puu-
päähattu annettiin **Mauri Kunnakselle**, jon-
ka *Kotlant Jaarti*-sarjoilla seura aloitti albu-
mien julkaisutoiminnan; seuraavaksi lupail-

tiin meillä tuntematonta eurooppalaista sarjakuvaa.

Tuhannen jäsenen raja ei ole rikkoutunut tähän mennessä. Kotlant Jaarti myytiin oitis loppuun, mutta menekistä huumantunut seura otti toisenkin painoksen, joka makaa yhä seuran varastossa. Albumien julkaisutoiminta tyssäsi siihen. Mézièresistä on tulossa kiehtova juhlakalu, sillä hänet on kutsuttu myös 20-vuotisbileitten sankarijoukkoon.

Sarjainfon 10-vuotisjuhlanumeron pääkirjoituksessa tuolloinen puheenjohtaja lateli toimintaehdot tuleville vuosille: "Sarjakuvaseuran tarkoituksena on toimia hyvän sarjakuvan puolesta. Tämä tarkoittaa lähinnä kahta asiaa: toimintaa kotimaisen sarjakuvan puolesta ja työtä korkealaatuisen ulkomaisen sarjakuvan tunnetuksi tekemiseksi."

"Nämä tavoitteet vaativat monenlaista toimintaa. Eräs keskeinen asia on valistus ja kasvatusta. Pyrimme siihen, että ihmiset oppivat lukemaan sarjakuvia kriittisesti. Että mitä tahansa ei hyväksyttäisi, vaan vaadittaisiin parempaa."

Elettiin suomalaisten sarjakuvamarkkinoiden suurimpien mullistusten kynnyksellä: eikä aikaakaan kun *Tapiiri* ja Jalava aloittivat käytännön valistuksen ja kasvatuksen. Sarjakuvaseuran rooliksi jäi nyökyttää päätä hyväksyvästi. Ihmiset oppivat lukemaan sarjakuvia kriittisesti ihan itse. Ja vielä pahempaa: ihmiset oppivat lukemaan Sarjainfoa kriittisesti, ihmiset oppivat katsomaan sarjakuvaseuran ohi.

Sarjakuvaseura seisoikin kuitenkin asiansa takana. Vuonna 1983 ilmestyneessä Sarjainfossa (nr 38) arvioitiin monimutkaisten lomakkeiden avulla edellisvuoden albumit; ei ehkä ihan kaikkia, mutta laidasta laitaan. Mukaan otettiin myös vanhempia tuotteita, jos niitä oli vielä hyvin saatavilla.

Otos on ällistyttävän hyvä läpileikkaus ajan tarjonnasta ja arvioinnit antavat hyvin selkeän kuvan antamuksellisesta valistuksesta ja opetustyöstä. *Ahmed Ahne* on "erinomaisista ja nokkelaa", *Iso Frendi* puolestaan "keskitason alapuolella". **Keijo Kervisen** striipeistä koottu *Rautakoura* on "erittäin hyvin toimivaa, taloudellista sarjakuvakerrontaa",

"nasevaa ja lavertelematonta", mutta Erikois Super Sidoksina julkaistut *Batman*- ja *Teräsmies*-klassikot tietysti paitsi epäuskottavia ja tylsiä, myös piirrosjäljeltään vain välttävääntasoisia. "Kavahda tätä" -leimaa ei sentään ole otettu käyttöön.

Kyseisen numeron kiinnostavuutta lisää, että siihen on ehtinyt järjittävällä tavalla jo kaikki tulevaisuudesta: **Eisnerin** *Talo Bronxissa* ja **Bretecherin** *Turha joukko* tallasivat auttamatta keskinkertaiset brunobrazilit ja bobmorantit alleen.

Vuonna 1983 sarjakuvaseura järjesti ensimmäisen sarjakuvafestivaalin Helsingissä. Runsaasti luentoja ja **Enki Bilal**. Runsaasti frikkejä, mutta ei "suurta yleisöä". Menestys kannusti kuitenkin jatkamaan festivaaleja, sillä tänä vuonna festarit järjestetään seitsemännen kerran; tahtia on yritetty pitää yllä välillä melko väkinäisestikin. Innostuneen henkilökunnan puute on tuottanut melkoisia floppeja, ja Kemi on aina ylittänyt julkaisuuskynnyksen köykäisemmin.

Paikallisten sarjakuvaseurojen julkaisujen vakiinnuttua Suomen sarjakuvaseura otti oikean katto-organisaatioasentoon ja ryhtyi hoitamaan pienlehtivälitystä. Periaatteessa kaikkia Suomessa ilmestyviä sarjakuva-alan omakustantaita ja pienlehtiä voi siis tilata Suomen sarjakuvaseuran kautta. Tosiasiasa toiminta on kuitenkin taloudellisten, fyysisten ja eritoten henkisten resurssien vuoksi lamassa.

Samainen saamattomuuden kuristusote on halvaannuttanut lukuisia toimintamuotoja, jotka loogisesti ajateltuna tipahtaisivat automaattisesti sarjakuvaseuran piikkiin; arvostelupalvelun, piirtäjätallin, arkiston ajanmuikaistamisen, yhteydenpöydän paikallisseuroihin... Jokainen saa jatkaa listaa haluamallaan tavalla.

Suomen sarjakuvaseura on tipahtanut keikasta ideatasolla. Kaikkien organisaatioiden

on helpompi osoittaa tarpeellisuutensa silloin, kun on johtain, mitä vastaan taistella. "Paremmat sarjakuvan" puolesta taistelu vaikuttaa kornilta 90-luvulla, kun sarjakuvaa julkaistaan taatusti joka maakuun. "Roskaa ja huonoja vaikutteita" vastaan taistelu haikahtaa ylemmyyden tuntuoiselta sanan- ja valinnanvapauden rajoittamiselta. Sarjakuvaseuralle ei ole uutta annettavaa, ja vaikka loistavia ideoita hallituksen kokouksissa putkahtelisikin, on niiden toteutuminen epätodennäköistä.

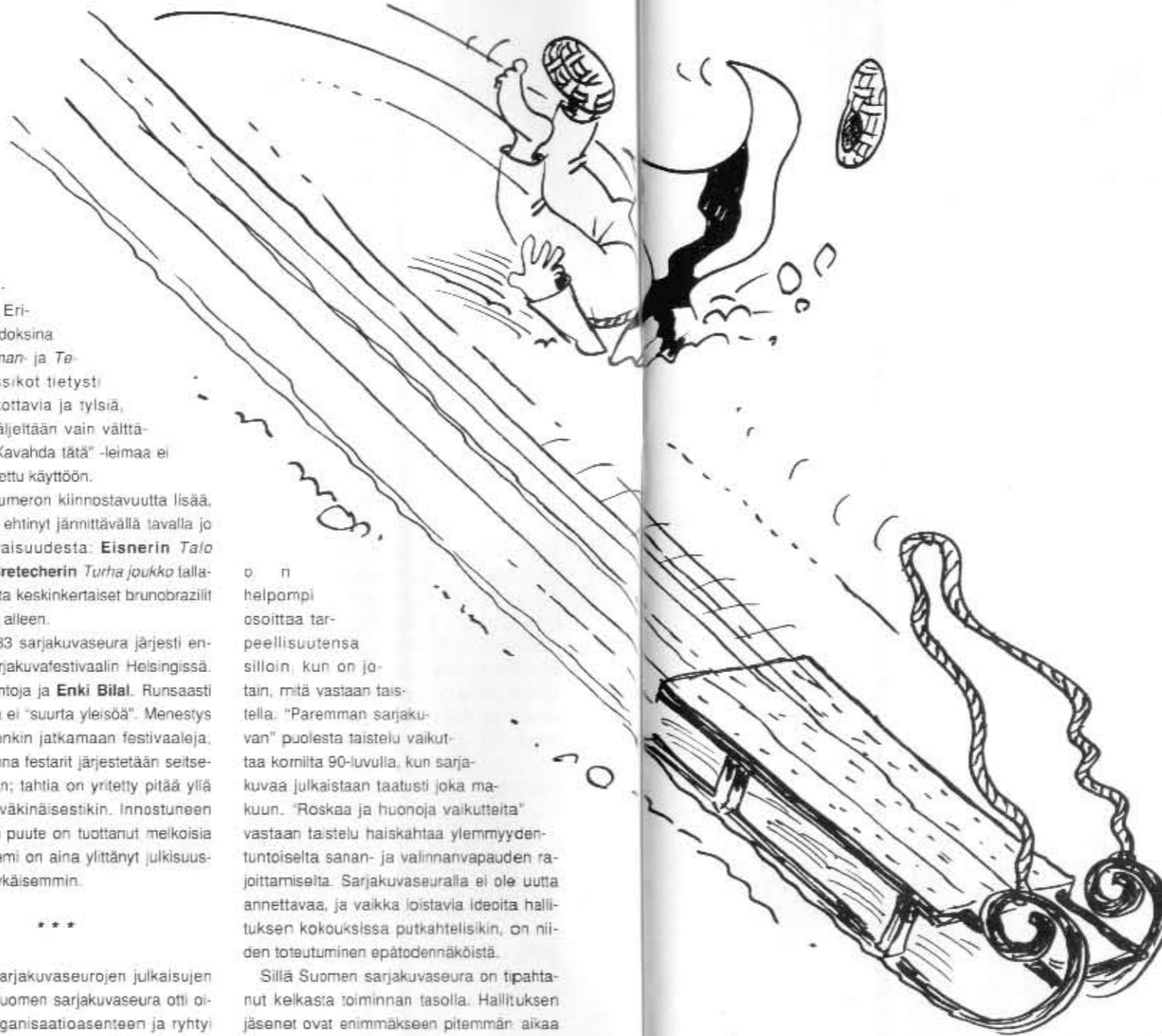
Sillä Suomen sarjakuvaseura on tipahtanut keikasta toiminnan tasolla. Hallituksen jäsenet ovat enimmäkseen pitemmän aikaa alalla pyöriineitä. Vapaaehtoisuustyö ei maistunut enää, kun on omiakin hommia. Hallitus istuu ja toivoo salaa, että se syöstäisiin vallasta. Mutta ei se ole hallituksen vika: uusia aktiivijäseniä ei yksinkertaisesti siunaannu mistään. 10-vuotiaita ei ilkeä töihin pyytää, 15-vuotiailla on tärkeämpääkin tekemistä ja 20-vuotiailla jo lapset ja työ. Ehkä sarjakuvaseuran täytyisi kysellä apuvoimia eläkeläiskerhoista. Jo yksi ainoa puolipäivätoiminen sihteeri/arkistonhoitaja pystyisi potkimaan asioita ajan tasalle, mutta sellaiseen ei ole varaa.

Sillä Suomen sarjakuvaseura on tipahtanut keikasta taloudellisesti. Lamasta huolimatta rahaa virtaa erilaisille poliittisille tai uskonnollisille nuorisjärjestöille, mutta sarja-

ku-
v a -
se u r a
nuo tee näp-
pejään ja huo-
kaa. Pääasialliset ja säännölliset tulonlähteet ovat mielipidelehtituki ja jäsenmaksut, mutta tuki riittää nippa nappa lehden painatukseen ja postitukseen, markkinointi, aikataulut yms. täytyy unohtaa. Aika paljon riippuu siitä, minkä verran rahaa toimittajilla kulloinkin on sijoittaa omista pusseistaan lehden teon vauhdittamiseksi. Ja te, rakkaat sarjakuvaseuran jäsenet, unohtatte hyvin kevyin perustein maksaa jäsenmaksunne.

Se, mitä sarjakuvaseura nyt kiipeästi kaipaisi, olisi kymmenkunta aktiivista ja ennakkoluulotonta ihmistä, joilla olisi energiaa tehdä käytännön puuhaa joko hallituksessa tai hallituksen ulkopuolella, joilla olisi ideoita ja kykyä toteuttaa niitä, joilla olisi halua rakentaa toimivaa organisaatiota ja viedä siitä tietoa eteenpäin.

Kaikki, joiden päässä liikahti jotain tätä luokissa, ovat tervetulleita seuran vuosikokoukseen 18. marraskuuta. Kokouksessa valitaan hallitus vuodeksi 1992, mutta toimintaan voi tulla mukaan, vaikkei hallitukseen liittyisikään. Kokous pidetään Helsingissä, sarjakuvaseuran arkistoilla, joka sijaitsee Käpylässä, Mäkelänkadun ja Koskelan-

SUOMEN SARJAKUVASEURAN HALLITUS VUODELLE 1991

PUHEENJOHTAJA:
Sari Luhtanen
Fabianinkatu 5 A 12
00130 Helsinki
p. k. 90-626 724

Toni Jerrman
Viljelijantie 4-6 D 103
00410 Helsinki
p. k. 90-563 4032

Heikki Kaukoranta
Limingantie 95
00560 Helsinki
p. t. 90-191 2724

Ari Koskinen
Suonionkatu 6 C 64
00530 Helsinki
p. t. 90-645 564, 645 161
p. k. 90-701 2278

Ulla Lehtinen
Pallomäentie 10 D 15
00740 Helsinki

Jukka Rissanen
Apollonkatu 1 C 27
00100 Helsinki
p. t. 90-627 020

Pauli Ruonala
Jouppimäenrinne 4 A 21
02760 Espoo
p. t. 90-875 1177
p. k. 90-805 1302

Harri Römpötti
Poste restante
00100 Helsinki

Harri Vaalio
Vaskipolku 7-B
04600 Mäntsälä
p. k. 915-871 146

Antti Vuorio
Pernajankatu 20
01600 Porvoo
p. k. 915-143 034

MUUT TOIMIHENKILÖT

SIHTEERI:
Mikko Lahti
Väinö Auerin katu 1 S 67
00560 Helsinki
p. k. 90-739 736
arkistolle p. 90-796 143

KIEUN PÄÄTOIMITTAJA:
Timo Ronkainen
Varppitie 22
80160 Joensuu
p. k. 973-822 619

HUUTOKAUPPA-ASIAMIES:
Jarmo Sihvola
Caloniuksenkatu 2 C 64
00100 Helsinki